

Pohjois-Suomen ortodoksinen seurakunta

vuosikertomus 2023

Sisällysluettelo

Muutosvaiheessa oleva monikulttuurinen seurakunta.....	3
1. Kirkkoherran katsaus vuoteen 2023	4
2. Seurakuntatyö Oulun seudulla.....	8
3. Monikulttuurinen seurakuntatyö	12
4. Diakoniatyö	13
5. Kasvatustyö	14
6. Kirkkolaulu, ikonimaalaus ja muu kulttuuritoiminta	15
Ekumenia ja yhteiskuntasuhteet.....	17
7. Hallinto.....	17
8. Viestintä	19
9. Henkilöstö.....	20
Kainuun kappeliseurakunta 2023.....	21
Lapin kappeliseurakunta 2023	31
Tilastot.....	34

Muutosvaiheessa oleva monikulttuurinen seurakunta

Pohjois-Suomen ortodoksinen seurakunta on jäsenmäärältään neljänneksi suurin Suomen ortodoksisen kirkon yhdeksästä seurakunnasta. Vuoden 2023 lopussa seurakuntamme jäsenmäärä oli 4440.

Pohjois-Suomen seurakunta on osa Suomen ortodoksisen kirkon Oulun hiippakuntaa. Kirkkomme kuuluu autonomisena arkkiepiispakuntana Konstantinopolin ekumeeniseen patriarkaattiin. Autonomisen aseman kirkkomme sai vuonna 1923, minkä satavuotisjuhlaa vietettiin syksyllä 2023. Oulun ortodoksinen hiippakunta perustettiin vuonna 1980.

Pohjois-Suomen seurakunnassa eri seurakuntatyypit kohtaavat: Oulun, Kajaanin ja Rovaniemen alueet muodostavat kaupunkiseurakuntamaiset yhteisönsä, muualla laajan seurakuntamme alueella Pohjois-Pohjanmaalla, Meri-Lapissa, Koillismaalla, Kainuussa ja Lapissa on lukuisia pieniä yhteisöjä.

Seurakuntamme on alueellisesti ja toiminnallisesti monimuotoinen. Seurakunnan keskus on Oulussa, mutta Kainuu ja Lappi muodostavat omat, toiminnalliset itsenäiset ja kulttuurisesti omintakeiset kappeliseurakunnat.

Seurakuntamme jäsenmäärä oli vuoden 2023 lopussa 4440, vähennystä 106 henkeä. Lisäksi seurakuntamme jäsenistä 309 luokitellaan poissaoleviksi, mikä käytännössä tarkoittaa, että he asuvat ulkomailla.

Seurakunnassa on tällä hetkellä yksi katedraali, yhdeksän kirkkoa, seitsemän rukoushuonetta ja yksi kappeli. Seurakunnan pääkirkko on Oulun Pyhän Kolminaisuuden katedraali, joka on myös hiippakunnan hengellinen keskus. Kainuun kappeliseurakunnan keskuspyhäkkö on Kristuksen kirkastumisen kirkko Kajaanissa ja Lapin pyhän apostoli Andreaksen kirkko Rovaniemellä. Pyhäkköjen lisäksi jumalanpalveluksia toimitettiin ev.lut. seurakuntien tiloissa ja yksityiskodeissa.

Seurakuntamme on kulttuurisesti monimuotoinen. Seurakuntamme jäsenistä 89 % on suomenkielisiä. Suomenkielisten jälkeen suurin ryhmä on venäjänkieliset, joita on noin 7 %. Saamea puhuvia on jäsenistä 2%. Eri kieliryhmien edustajia on seurakunnassamme 27.

Hiippakunnan piispana toimii metropoliitta Elia ja seurakunnan kirkkoherrana Marko Patronen. Kappeliseurakuntien työtä johtavat kappeliseurakuntien papit Kainuussa isä Heikki Harvola 30.9.2023 saakka, siitä eteenpäin isä Reijo Marjomaa, ja Lapissa isä

Jaakko Vainio.

Yleensä merkittävin tapahtuma seurakunnassa on kahden viikon ajanjakso Lasaruksen lauantaista kirkkaan viikon loppuun, jolloin seurakunnan jumalanpalveluksiin ja muihin tapahtumiin osallistuu pitkälti yli 1000 ihmistä, ja jolloin kirkkoon liitetään 10-20 katekumeenia.

1. Kirkkoherran katsaus vuoteen 2023

Pohjois-Suomen ortodoksisen seurakunnan elämässä vuosi 2023 aloitettiin vielä uudessa, historiallisessa tilanteessa. Oulun, Kajaanin ja Lapin seurakunnat olivat sulautuneet yhdeksi Pohjois-Suomen seurakunnaksi vuoden 2022 alussa. Seurakunnan työntekijät ja luottamushenkilöt uurastavat edelleen uuden seurakunnan rakentamiseksi. Yhteinen visio on pitkälti luotu ja identiteetti hahmotettu. Kussakin entisessä seurakunnassa elämä oli seurakunnan työntekijöiden ja vapaaehtoistoimijoiden vuosien yhteisen uurastuksen hedelmänä löytänyt aikaan ja paikallisiin olosuhteisiin sopivat toiminnan painopisteet ja toteutustavat. Nyt tuota kaikkea edelleen sovitetaan uudeksi kokonaisuudeksi. Onneksi kaiken toiminnallisen ja hallinnollisen yhteensovittamisen ja uudelleen rakentamisen keskellä kaikilla toimijoilla on yhteinen käsitys seurakunnan perustehtävästä. Hallintorakenteiden muuttuessa kirkon tehtävä maailmassa on muuttumaton.

Tarkoitus oli myös vuonna 2023 panostaa vahvasti kirkon perustoimintoihin: jumalanpalveluksiin, pyhiin toimituksiin, kasvatukseen tiettyjen ikäryhmien parissa, opetukseen, diakoniaan, maahanmuuttajatyöhön, kirkkotaiteisiin sekä ekumeenisiin ja yhteiskunnallisiin suhteisiin. Seurakunnan toiminnan pitkän tähtäimen strategia noudattaa Suomen ortodoksisen kirkon viiden vuoden strategian peruslinjoja seurakuntamme alueellinen laajuus ja ortodoksisen väestön hajanaisuus huomioiden. Nyt uuden seurakunnan elämän alkuvaiheessa voimme todeta olevamme vielä toiminnallisen ja hallinnollisen yhteistyön saralla alkuvaiheessa. Työtä on tässä mielessä jäljellä myös tuleville vuosille.

Vuosia 2022 ja 2023 sävytti varsin voimakkaasti Venäjän Ukrainaan kohdistama sotilaallinen hyökkäys ja sen johdosta seurakuntamme alueelle saapuneet tuhannet sotapakolaiset.

Tätä kirjoitettaessa on kulunut kaksi vuotta siitä, kun Venäjä aloitti Ukrainan suvereenisuutta loukkaavan ja Ukrainan kansalle suurta kärsimystä aiheuttavan hyökkäyksen. Koko Suomi kansakuntana, mukaan lukien Suomen ortodoksinen kirkko,

on tuominut tämän. Hyökkäys on brutaali ja moraaliton eikä sille ole mitään oikeutusta.

Sodan kauheat kuvat vyöryvät olohuoneisiimme. Ne ovat totta. Ne ovat nykypäivää Euroopassa. Sota on näyttänyt julmat kasvonsa, kuten presidentti Sauli Niinistö sodan alkaessa totesi.

Olemme auttaneet Ukrainaa ja ukrainalaisia kaikin käytettävissämme olevin keinoin. Hengellisen huolenpidon lisäksi olemme antaneet pakolaisille myös humanitääristä apua. Nyt vuoteen 2024 tultaessa humanitäärisen avun tarve ei enää ole akuutti, sillä kotipaikkaoikeuden alueeltamme saaneet sotapakolaiset ovat yhteiskunnan avun ja tuen piirissä.

Merkittävä haaste meille seurakuntana on saada alueellemme asettuneet ukrainalaiset löytämään hengellisen kotinsa Suomen ortodoksisesta kirkosta. Ukrainalaisten kirkollinen integroiminen on edistynyt odotettua hitaammin. Oma kirkkomme on pyrkinyt reagoimaan tilanteeseen tarkoituksenmukaisesti, mutta ei ole onnistunut siinä optimaalisesti. Tämä on toki ymmärrettävää, sillä tilanne on meille kaikille uusi. Samalla on lisääntynyt ymmärrys, että pakolaisuuteen joutuneilla on ensi vaiheessa selvitettävänä monia peruselämiseen liittyviä kysymyksiä, ennen kuin tie vie kirkkoon.

Samalla kun olemme selkeästi ja kategorisesti tuominneet Venäjän hyökkäyksen ja Moskovan patriarkaatin johdon sille osoittaman tuen, olemme ottaneet huomioon, että meillä on sekä venäläisiä että ukrainalaisia seurakuntalaisia. Venäjänkielisiä seurakuntalaisia on jäsenistössämme yli 300.

Emme ole tuoneet vastakkainasettelua tai sodan jakolinjoja kirkon seinien sisälle. Emme myöskään ole syyllistäneet ja syrjineet venäläisiä seurakuntalaisiamme tai muita Suomen venäläisiä. Tosin sotaa puoltavaa propagandaa emme ole kirkkomme seinien sisällä sallineet.

Itse asiassa olemme voineet iloita siitä, että monet suomenvenäläisistä seurakuntalaisistamme ovat alusta alkaen auttaneet ukrainalaisia. Kristittyinä he ovat tässä esimerkillisiä.

Ukrainalaisten parissa tehtävää venäjänkielistä työtä on tukenamme ollut toteuttamassa pappi Aleksander Zanemonets Helsingistä. Yhteistyömme on sujunut hyvin.

Korona-vuosina seurakunta otti digiloikan jumalanpalvelusten tuomisessa virtuaaliseen maailmaan. Oulun katedraalin jumalanpalveluksia on striimattu koronavuosista alkaen

seurakunnan oman YouTube-kanavan kautta. Sen välityksellä on lähetetty jumalanpalveluksia, opetusiltoja ja kuoroesityksiä. Muualla seurakunnassa jumalanpalveluksia välitettiin virtuaalisesti joko säännöllisesti tai satunnaisesti.

Kasvatustyö lasten, nuorten ja aikuisten parissa on yksi tärkeimmistä seurakuntatyön painopisteistä nyt ja tulevaisuudessa. Lapsille tarkoitettussa kerhotoiminnassa saavutettiin hyviä tuloksia. Nuortenillat ja erityisesti kesän kristinoppileirit olivat merkittäviä kohtaamisia kirkkomme tulevaisuuden kannalta. Läsnäolo some-maailmassa on myös tärkeää.

Ortodoksisen kirkkovuoden pyhimät päivät vietetään pääsiäispyhinä. Lasaruksen lauantaista kirkkaan viikon perjantaihin ulottuva ajanjakso on kirkkovuotemme keskus. Jumalanpalveluksiimme osallistuu koko seurakunnan alueella pitkälti yli tuhat ihmistä. Pääsiäinen on myös kirkkoon aikuisiällä liittyneiden juhla. Iloitsemme jokaisesta, joka löytää hengellisen kodin, lujan perustan ja rikkaan sisällön elämälleen pyhästä kirkostamme. Pääsiäisjuhla on erinomainen aika myös vahvistaa siteitä erityisesti lapsiin, nuoriin ja perheisiin. Normaalisti Lasaruksen lauantain tai palmusunnuntain virpovitsatalkoot sekä kirkkaan viikon koululaisjumalanpalvelukset kokoavat kirkkoäidin helmaan satoja ihmisiä, joiden yhteys omaan kirkkoon ei ole viikoittaista eikä edes joka kuukausi tapahtuvaa, vaan satunnaista, muutaman kerran vuodessa todeksi elettyä. Silti monille heistä oma kirkko merkitsee paljon. Kirkkoon voi olla kiinnittyneenä eri tavoin.

Vuonna 2023 tuli kuluneeksi sata vuotta siitä, kun Ekumeeninen patriarkaatti myönsi kirkollemme autonomisen aseman. Kirkkomme kanoninen peruskirja on tuolloin meille annettu patriarkaallinen ja synodaalinen tomos.

Juhlavuosi huipentui valtakunnalliseen suurtapahtumaan Helsingissä 8.-10.9.2023. Juhlaa kunnioitti läsnäolollaan hänen pyhyytensä Konstantinopolin, Uuden Rooman arkkipiispa ja ekumeeninen patriarkka Bartolomeos ja hänen mukanaan ollut korkean tason kansainvälinen seurue. Seurakunnasta juhlaan osallistui bussillinen seurakuntalaisia, heidän joukossaan katedraalikuorolaisia, jotka lauloivat yhtenä kuoroista juhraliturgiassa. Lisäksi juhlaan matkusti junalla 30 hengen ryhmä seurakuntamme nuorisoa.

Seurakuntamme paikallista tomos-juhlaa vietettiin Oulussa 7.-8.10.2023.

Seurakunnan henkilöstössä tapahtui vuonna 2023 merkittävä muutos. Oulun katedraalin kanttorina vuodesta 2015 toiminut dir.cant. Juhani Matsi jäi eläkkeelle syksyllä 2023. Läksiäisjuhlaa vietettiin näyttävästi suuren kollega- ja ystäväjoukon kanssa 24.9.2023. Seurakunta on kiitollinen Juhani Matsille erinomaisesta työstä

kirkkomme hyväksi erityisesti kirkkokuorotoiminnan kehittämisessä Pohjois-Suomessa. Katedraalin kanttoriksi siirtyi Matsin jälkeen kanttori Leena Lomu.

Seurakuntamme sai vuonna 2023 kaksi uutta ns. oto-pappia. Diakoni Kari Paakkola vihittiin papiksi Oulun katedraalissa helluntaina 28.5.2023 ja diakoni Osmo Kurola seurakuntamme tomos-juhlassa 8.10.2023. Isät Kari ja Osmo asuvat ja toimivat Oulun seudulla. He eivät olet työsuhteessa seurakuntaan, vaan toimivat merkittävänä apuna seurakunnan vakitukselle papistolle.

Kirkkoon liittymisen ja kirkosta eroamisen välinen suhde on vuoden 2023 osalta negatiivinen. Seurakunnastamme erosi viime vuonna hieman enemmän (-76) kuin siihen liittyi (+64). Nämä luvut ovat kuitenkin vähemmän negatiiviset kuin vuotta aiemmin (-96 / +48). Kuolleita oli 83. Kasteiden vähäisyyteen (20) vaikuttavat pääosin alhainen syntyvyys ja lapsikasteen merkityksen väheneminen.

Ukrainan sodalla on ilmeinen vaikutus jäsenmäärän vähenemiseen sekä seurakunnassamme että koko kirkossamme. Tätä on jo analysoitu: osalle kirkosta eroamisen syynä oli yhtäältä kirkkomme kuviteltu Moskova-myönteisyys ja toisaalta venäjäkielisistä Ukrainaan kohdistuneen hyökkäyksen tuomitseminen.

Kirkosta eroaminen ja kasteiden vähyys on seurausta ajallemme tyypillisestä uskonnon yksilöllistymisestä, mihin pyrimme vastaamaan kirkon perustehtävän hyvällä hoitamisella. Tärkein tie ortodoksisen kirkon jäsenyyteen ovat katekumeenikurssit, joita järjestetään seurakuntamme eri alueilla joko livenä tai kokonaan tai osittain virtuaalisesti. Kirkkoon liittyneistä noin puolet tulee kurssien kautta. Toinen puoli liittyneistä on pääosin maahanmuuttajataustaisia ortodokseja.

Diakonian saralla seurakuntamme järjesti joka viikko kesäaikaa lukuun ottamatta maksuttoman diakonia-aamiaisen Oulun seurakuntasalissa. Säännöllistä ruoka-aputoimintaa oli myös Rovaniemellä. Toiminnasta vastaa joukko vapaaehtoisia. Työntekijät jakoivat myös ruokakasseja avuntarvitsijoille em. paikkakunnilla. Diakoniatoinnasta varttuneen seurakuntaväen parissa huolehtivat pääasiassa seurakuntamme työntekijät yhteistyössä tiistaiseurojen kanssa.

Alueellamme asuu paljon venäjää puhuvia, joista vain osa on seurakuntamme jäseniä. Venäjänkieliseen toimintaan seurakunta ei yksin pysty. Siihen tarvitaan myös keskushallinnon resurssointia. Ukrainalaisten sopakolaisten saapuminen alueellemme sävytti vahvasti vuotta 2023.

Seurakunnan talous rakentuu noin 85 prosenttisesti kirkollisverotuksen varaan. Seurakunnan veroprosentti oli viime vuonna 2,1.

Velkaa seurakunnalla oli vuoden 2023 lopussa 906 677,35 euroa. Seurakunnan elämän suurin taloudellinen haaste liittyy edelleen kiinteistöihin, joiden määrä ylittää toiminnallisen tarpeen, sekä jäsenmäärän väheneminen.

Seurakuntamme talouden suurin menoerä viime vuonna olivat henkilöstökulut (50% menoista). Vuoden 2023 tilikauden ylijäämä on 22 724,34 euroa.

Kirkkomme piirissä viime vuosina käynnissä ollut seurakuntien yhdistämisprosessi on osaltaan vaikuttanut kirkkoherran ja muiden työntekijöiden sekä hallintoelinten toimintaan. Kirkkomme kahdestakymmenestä yhdestä seurakunnasta on muodostettu vuoteen 2022 mennessä yhdeksän seurakuntaa.

Olen kiitollinen seurakunnan luottamushenkilöille ja työntekijöille hyvästä ja rakentavasta yhteistyöstä uuden seurakunnan toimintaa käynnistettäessä.

Uskon, että seurakunnan työntekijät, vapaaehtoistoimijat, luottamushenkilöt ja seurakuntalaiset jatkavat tästä eteenpäin seurakuntatyön kehittämistä ja siten viedä evankeliumin asiaa eteenpäin tuleville vuosille.

2. Seurakuntatyö Oulun seudulla

Oulun seudun seurakuntatyö jakaantuu neljään toiminta-alueeseen, jotka ovat Oulun seutu, Meri-Lappi, Pohjois-Pohjanmaan eteläosa ja Koillismaa.

Seurakuntatyöllä tarkoitetaan ensisijaisesti jumalanpalveluksia, seurakuntalaisten hengellistä palvelemista ja kirkon ykseyden toteutumista. Seurakuntatyön keskiössä on johdattaa niin uudet kuin vanhat seurakuntalaiset kirkon yhteyteen.

Kaikilla seurakunnan toiminta-alueilla toimitettiin säännöllisesti jumalanpalveluksia, sakramenteja ja muita pyhiä toimituksia. Lisäksi alueilla pyrittiin huolehtimaan seurakuntalaisten sielunhoidosta, kasvatus-, opetus- ja diakoniatyöstä. Seurakuntatyöhön kuuluvat myös ekumenia ja yhteiskuntasuhteet.

Toiminnan säännönmukaisuuteen kullakin toiminta-alueella vaikuttivat sekä käytettävissä olevat henkilö- ja aineelliset resurssit että alueen jäsenmäärä ja jäsenkehityksen tulevaisuuden näkymät. Työn painopisteissä huomioitiin, että palvelut olivat mahdollisimman monen seurakuntalaisen ulottuvilla.

Oulun kaupunki ja sen lähikunnat muodostavat seurakuntatyön osalta monipuolisen toiminta-alueen. Noin 1/3 seurakuntamme jäsenistä asuu Oulun seudulla. Alue on toimintansa osalta seurakunnan vilkkain. Sillä on myös muita toiminta-alueita merkittävästi suurempi kasvupotentiaali (yli 200 000 asukasta, kymmeniä tuhansia opiskelijoita, satoja maahanmuuttajia jne.).

Pyhän Kolminaisuuden katedraali ja seurakuntakeskus Oulussa

Pyhän Kolminaisuuden katedraalilla on erityinen asema hiippakuntamme pyhäkköjen joukossa. Tämä johtuu jumalanpalveluselämän vilkkaudesta, verrattain runsaista osallistujamäärästä ja pyhäkön katedraalistatuksesta. Jumalanpalveluksia katedraalissa on noin neljä kertaa viikossa. Erityisesti sunnuntailiturgiaan osallistujia on normaalisti 70-100 henkilöä, mikä on suhteellisesti suuri lukumäärä. Silti jumalanpalveluksiin osallistuu eri-ikäisiä ja eri etnisen taustan omaavia ihmisiä, mikä viittaa vahvaan seurakuntaelämään myös tulevinä vuosina ja vuosikymmeninä. Jumalanpalveluskielenä katedraalissa käytetään suomen lisäksi jossain määrin kirkkoslaavia, englantia, kreikkaa ja ruotsia.

Katedraalin papistoon kuului seurakunnan vakituisten papiston lisäksi kaksi viime vuonna papiksi vihittyä henkilöä, jotka toimivat oto-periaatteella ja katedraalin isännöitsijän johdolla toimiva noin 5 henkilön avustajajoukko. Katedraalissa lauloi noin 10-18 hengen katedraalikuoro. Muita yhteisön vapaaehtoisia olivat kirkkokahvien ja -lounaiden sekä diakonia-aamiaisten järjestäjät, ikonimaalareita, yksi aikuiskasvatustyötä tekevä, ompelutyötä ja kirkkoleipien valmistusta tekeviä, yhteensä noin 50 hengen ryhmä.

Oulun katedraalista radioitiin kaksi jumalanpalvelusta vuonna 2023 (Yle Radio 1).

Oleellinen osa katedraalin yhteisöelämää ja kasvatustyötä oli lasten sunnuntailiturgian alkuosan aikana kokoontuva, vapaaehtoisvoimin johdettu kirkkokerho, johon osallistui keskimäärin 7 lasta / kokoontuminen. Kokoontumiskertoja vuonna 2023 oli yhteensä 30, käyntikertoja yhteensä 219.

Kirkkokahveilla ja pyhälounailla on tärkeä osa seurakuntayhteisön elämässä. Normaalisti kirkkokahveja pidetään joka viikko (pois lukien kesäkuukaudet), yleensä sunnuntailiturgian jälkeen. Toiminnasta vastasi joukko vapaaehtoistyöntekijöitä.

Diakonian saralla seurakuntamme järjesti joka viikko kesäaikaa lukuun ottamatta maksuttoman diakonia-aamiaisen Oulun seurakuntasalissa. Toiminnasta vastaa joukko vapaaehtoisia. Diakoniatoiminnasta varttuneen seurakuntaväen parissa huolehtivat pääosin seurakuntamme viisi tiistaiseuraa.

Oulun seurakuntakeskuksessa kokoontuivat säännöllisesti Oulun tiistaiseura, Oulun seudun ikonimaalarit ry., Pohjois-Viena -seura, Salmi-kerho ja karjalankielen kerho.

Perinteinen Maikkulan praasniekka järjestettiin alueella sijaitsevat entisen vastaanottokeskuksen pihapiirissä yhteistyössä Pohjois-Viena seuran kanssa 2.9.2023.

Muhos, Vihanti, Raahes ja Kalajoki

Jumalanpalveluksia pidettiin Muhoksen ev.lut. seurakunnan tiloissa noin kerran kuukaudessa.

Jumalanpalvelusten lisäksi ortodoksinen seurakunta huolehti pyhistä toimituksista ja diakoniasta Muhoksella normaalisti. Seurakunnan työntekijöiden toimintaan kuuluivat diakoniakäynnit Muhoksen palvelukeskuksessa ja yksityiskodeissa.

Muhoksen ekumeenista praasniekkaa vietettiin Örnbergin rannassa 5.8.2023.

Jumalansynnyttäjän suojeluksen rukoushuone Vihannissa

Jumalansynnyttäjän suojeluksen rukoushuoneessa toimitetaan normaalisti jumalanpalvelus noin kerran kuukaudessa. Rukoushuoneessa elämää sävyttää seurakunta- ja hiippakuntarajat ylittävä yhteistyö: rukoushuoneen jumalanpalveluksissa kävi ihmisiä Kuopion ja Karjalan hiippakunnan lisälmen seurakunnasta, erityisesti Nivalan alueelta. Tämä on oivallinen tapa yhdistää voimavaroja haja-asutusalueilla.

Toinen Vihannin rukoushuoneen elämää sävyttävä asia on pääosin isännöitsijän johdolla toteutuva yhteisöllisyys, mikä näkyy omaehtoisena rukoushuoneesta huolehtimisena, kirkollisten juhlien järjestelyinä ja yhteisön jäsenien keskinäisenä huolenpitona.

Vihannin jumalansynnyttäjän suojeluksen rukoushuoneen 35-vuotisjuhlaa vietettiin metropoliitta Elian johdolla temppelijuhlana 1.10.2023.

Jumalansynnyttäjän temppeliin käymisen rukoushuone Raahessa

Suurin ortodoksinen väestökeskittymä seurakunnan eteläosassa on Raahen kaupungin alueella. Kaupungin omistamassa vuokratilassa on pieni kirkkosali ja kokoontumistila. Paikalliset seurakuntalaiset ovat sisustaneet tilan ja pitävät siitä hyvää huolta. Jumalanpalveluksia Raahessa pidetään keskimäärin kerran kuukaudessa.

Vuoden päätapahtuma Raahessa oli temppelijuhla 20.-21.11.2022.

Sekä Vihannin että Raahen jumalanpalvelukset toimittaa pääsääntöisesti työpari, jonka sijoituspaikka on Kokkola. Papin ja kanttorin kulut katetaan kirkon yhteisistä varoista.

Kalajoen rukoushuone ei ole seurakunnan omistuksessa tai hallinnassa, vaan se kuuluu Kalajoen ortodoksisen rukoushuoneen kannatusyhdistys ry:lle. Rukoushuoneessa pidetään erilaisia ekumeenisia ja kulttuuritilaisuuksia pitkin vuotta. Siellä toimitettiin kesällä 2023 muutamia satunnaisia rukouspalveluksia Kokkolan työparin toimesta.

Kuusamo

Jumalanpalveluksia Kuusamossa pidetään normaalisti noin viisi kertaa vuodessa. Jumalanpalvelusten pitopaikkana Kuusamon ev.lut. seurakuntatalo ja perinteisesti elokuussa Hakalan perheen kotitasouna.

Johannes Kastajan syntymän kirkko ja seurakuntasali Kemissä

Kemin kirkon jumalanpalveluksista ja muusta seurakuntaelämästä huolehtivat pääsääntöisesti 2. pappi ja 2. kanttori. Kemin kirkossa on seurakunnan toiseksi vilkkain jumalanpalveluselämä. Tämä johtuu seurakuntalaisten aktiivisuudesta: Kemin kirkossa on kesäaikaan lukuun ottamatta maallikkojohtoisia palveluksia arkisin. Jumalanpalveluksia Kemin kirkossa käytännössä joka viikko, papin johtama palvelus 4 kertaa kuukaudessa, kirkollisten juhlien yhteydessä useammin.

Pyhien apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko Torniossa

Tornion kirkossa järjestettiin jumalanpalveluksia noin kerran kuukaudessa. Tornion kirkon yhteisö on seurakunnassamme ainoa, joka on enemmistöltään muun kuin suomenkielinen. Huomattava osa kirkon jumalanpalveluksiin osallistujista on Haaparannan puolella asuvia venäläisiä ja ukrainalaisia, jotka eivät ole virallisesti seurakuntamme jäseniä.

Pyhittäjä Trifon Petsamolaisen rukoushuone Tervolan Varejoella

Varejoen rukoushuoneessa pidetään 4-5 jumalanpalvelusta vuodessa yhteistyössä Lapin kappeliseurakunnan kanssa. Seurakunta on kyennyt panostamaan kirkolliseen toimintaan varsin vähän lähinnä käytettävissä olevien henkilöresurssien pienuudesta johtuen. Paikallisen kyläyhteisön kanssa on pyritty tekemään yhteistyötä erityisesti

yhteisen joulunvalmistusjuhlan pyhittäjä Trifon Petsamolaisen muistopäivän 15.12. aikoihin.

3. Monikulttuurinen seurakuntatyö

Oulun ortodoksinen seurakunta on monikulttuurinen ja monikielinen. 7 % seurakuntalaisista puhuu äidinkielenään venäjää, ja kaikkiaan seurakunnassa puhutaan 27 eri kieltä. Ei-suomenkielisten osuus seurakuntalaisista on 11 %.

Monikulttuurisen toiminnan tehtävänä on seurakunnan alueella asuvien eri kieliryhmien ortodoksien tavoittaminen ja seurakunnan olemassaolon tekeminen tiettäväksi ortodoksitaustaisille maahanmuuttajille.

Suhteellisen vähäinen syntyvyys ja seurakunnan prosentuaalisesti suuri yli 64-vuotiaiden määrä johtavat tulevina vuosikymmeninä suurehkoon kuolleisuuteen. Tästä syystä maahanmuuttajataustaisten integroiminen kirkkoomme on tärkeää kirkkomme elinvoiman ja jatkuvuuden kannalta. Suuri puute tämän tavoitteen toteuttamiseksi on venäjänkielisen kirkollisen työn puuttuminen seurakunnan toimintavalikoimasta. Sen järjestäminen ei onnistu seurakunnan omin voimin, vaan se vaatisi kirkon keskushallinnon resurssointia.

Kullakin seurakunnan toiminta-alueella otetaan huomioon eri kieliryhmät mahdollisuuksien mukaan. Kullekin kieliryhmälle ei ole järjestetty erillistä jumalanpalveluselämää – se ei käytettävissä olevilla resursseilla olisi mahdollista eikä toiminnallisesti tarkoituksenmukaista. Kaikki eri kieli- ja kulttuuritaustan omaavat pyritään kokoamaan yhteisen jumalanpalveluselämän piiriin. Näin ollen jumalanpalveluksissa pyritään käyttämään eri kieliä. Pääsääntöisesti käytetään suomen lisäksi kirkkoslaavia, englantia ja kreikkaa. Satunnaisesti käytetään myös muita kieliä. Tämä on merkittävä, maahamme ja kirkkoomme kotoutumista edistävä signaali kirkkomme taholta ortodoksitaustaisille maahanmuuttajille. Eleenä se tuntuu vaatimattomalta, mutta sen vaikutus on suuri, kuten maahanmuuttajat asian itse ilmaisevat.

Ukrainan sotapakolaiset ovat muokanneet seurakunnan elämää oleellisesti. Ukrainalaisten pariin kirkkomme palkkaama pappi Alexander Zanemonets vieraili seurakuntamme alueella useita kertoja vuoden 2023 aikana.

Keskeinen osa monikulttuurisuutta on ollut seurakuntamme yhteyteen etsiytyneet noin 200 eritrealaista pakolaista, jotka ovat asettuneet varsin pysyvän oloisesti Ouluun.

Olemme seurakuntana tarjonneet heille jumalanpalvelustilaksi katedraalin sunnuntaisin ja muutaman kerran vuodessa seurakuntasalin. Pidämme heihin aktiivisesti yhteyttä. Tilanne jatkuu samanlaisena toistaiseksi.

Keskeinen osa monikulttuurisuutta ovat ns. ruokabasaarit, joita seurakunnassamme ovat järjestäneet suomalaisten ja karjalaisten lisäksi venäläiset yhdessä muiden slaavilaistaustaisten kanssa sekä kreikkalaiset. Oulun seurakuntasalissa on järjestetty myös muutamia ukrainalaisten iltoja.

Yhdessä aterioiminen on yhdessä elämistä. Jumalanpalveluselämän lisäksi se on lähentänyt eri etnisten ryhmien välistä yhteyttä ja vahvistanut seurakunnan yhteisöllisyyttä.

Oleellista monikulttuurisuustoiminnassa on osoittaa arvostusta seurakuntamme elämässä mukana olevia etnisiä ryhmiä kohtaan.

4. Diakoniatyö

Yleinen diakoniatyö

Diakoniatyö on käytännön työtä vanhusten, sairaiden, syrjäytyneiden ja muilla tavoin avun tarpeessa olevien ihmisten parissa. Diakoniatyön tarkoituksena on aineellisen ja hengellisen avun antaminen niitä eniten tarvitseville, ja niille, joiden kohdalla yhteiskunnan tukiverkko ei jossain kohdin satunnaisesti pidä. Kirkon diakoniatyön kohteena ovat kaikki apua tarvitsevat, myös muut kuin kirkon jäsenet.

Koronasta johtuvien talous- ja mielenterveysongelmien lisääntyminen on jossain määrin näkynyt seurakunnan diakoniatoiminnassa. Tämä on luonnollisesti lisännyt diakoniatyön haastavuutta.

Seurakunnan diakoniatyö on pääsääntöisesti reaktiivista: apua pyritään antamaan sitä pyydettyäessä, vanhusten, sairaiden ja yksinäisten luona käydään joko asianosaisen itsensä tai hänen lähipiirinsä pyynnöstä. Pelkästään Oulun seudulla on useita sairaaloita ja kymmenittäin vanhusten palvelukoteja, joissa tuhansien asukkaiden joukossa on joitakin kymmeniä ortodokseja. Erityisesti joulun ja pääsiäisen aikoihin pyritään vierailemaan vanhusten luona tavanomaista systemaattisemmin. Tämä on helpompi toteuttaa haja-asutusalueilla, joissa ortodoksien sijoittuminen alueen muutamiin palvelukoteihin ja sairaaloihin on helpommin todennettavissa kuin Oulussa. Vierailut vanhusten luona toteutetaan toisinaan yhteistyössä paikallisen tiistaiseuran tai

muutamien seurakunta-aktiivien kanssa. Systemaattiseen työhön ei ole mahdollisuuksia.

Keskeinen diakonian muoto on tiistaiseuratoiminta. Oulun alueella toimii tiistaiseurat Oulussa, Vihannissa, Raahessa, Meri-Lapissa ja Kuusamossa.

Diakonia-aamiainen

Oulun seurakuntasalissa pidettävää, joka viikko järjestettävää diakonia-aamiaistoimintaa on aktiivinen diakoniatoinnin muoto.

Diakonia-aamiaista tarjoillaan kullakin toimintakaudella kerran viikossa syyskuusta toukokuuhun. Aamiaistarjoilua ei järjestetty kevään ja alkutalven huonon koronatilanteen vuoksi. Toimintaa pitää yllä kymmenen hengen vapaaehtoisryhmä. Vuonna 2023 diakonia-aamiainen järjestettiin 34 kertaa, käyntejä 1355, keskimäärin 40 osallistujaa / kattaus. Torstaiaamu on valittu aamiaisen ajankohdaksi koordinoitusti ja porrastetusti Oulun tuomiokirkkoseurakunnan ja vapaaseurakunnan vastaavien toimintojen kanssa. Tämä toimintamuoto on tuonut uusia ihmisiä seurakunnan vapaaehtoistoiminnan piiriin.

Lisäksi seurakunta jakoi 30 euron ruokakortteja S-ryhmän liikkeisiin vähävaraisille joulun aikoihin.

5. Kasvatustyö

Seurakunnan kasvatustyöllä toteutetaan kirkon tärkeää perustehtävää antamalla jäsenille ja kirkkoon liittyville ortodoksista kasvatusta ja opetusta, tukemalla koulun uskonnonopetusta sekä perheiden kristillistä kasvatustyötä. Tärkeimpiä toimintamuotoja ovat kerhot, leirit ja tapahtumat.

Lapset

Varhaiskasvatus on yksi seurakuntamme kasvatuksen painopisteistä. Säännönmukaista kerhotoimintaa on Oulussa ja Meri-Lapissa. Oulussa kokoontuu sunnuntaisin pienille lapsille suunnattu kirkkokerho, jota ovat vuodesta 2013 vetäneet samat kaksi vapaaehtoistyöntekijää. Oulussa myös kokoontui viikottain perhekerho.

Lasten päiväleiri pidettiin Oulun seurakuntakeskuksessa 5.-11.6.2023. Perhepäivä järjestettiin Oulun seurakuntakeskuksessa 14.10.2023.

Koululaisjumalanpalveluksia pidettiin Oulussa kirkkaan viikon keskiviikkona 12.4.2023 ja joulun alla kahdesti 12. ja 13.12.2023, Kemissä kirkkaan viikon perjantaina 14.4.2023 ja ennen joulua 15.12.2023. Jumalanpalvelusten yhteyteen järjestettiin myös ruokailut. Oulussa palveluksiin osallistui keväällä noin 160 koululaista / palvelus, syksyn kahteen palvelukseen kumpaankin 100 / palvelus, Kemissä noin 25 / palvelus.

Teini-ikäiset

Merkittävin ja vaikutuksiltaan kauaskantoisin nuorisotyön muoto on kristinoppileiri. Se pidettiin Koortilan toimintakeskuksessa Muhoksella 3.-9.7.2023. Leirille osallistui 20 seurakunnan nuorta. Seurakunnan kustannuksella koulutettuja ohjaajia oli seitsemän. Jatkokripari pidettiin niin ikään Koortilassa 15.-17.9.2023. Oulun seurakuntakeskuksessa pidettiin nuorten iltoja vigilian yhteydessä lauantaisin 1-2 kertaa kuukaudessa, ja aktiivisten kävijöiden määrä oli erityisesti viime syksystä alkaen hyvä, noin 20 nuorta / ilta.

Kirkkomme autonomian 100-vuotisjuhlaa Helsingissä 8.-10.9.2023 osallistui Oulun alueelta ja Lapista 30 nuorta.

Aikuiset

Merkittävä aikuiskasvatustyön muoto ovat kirkkoon liittyjille ja kirkosta kiinnostuneille tarkoitettu katekumeenikurssi, joita Oulussa pidettiin syyskuusta 2022 huhtikuuhun 2023. Katekumeenikurssilla Oulussa on käynyt 15-20 ihmistä, joista liittyi kevätkaudella kymmenen. Kaiken kaikkiaan liittyneitä Oulun seudulla oli yhteensä 35. Katekumeeniopetusta on pidetty myös virtuaalisesti srk:n YouTube -kanavalla, jonne videot jäävät kuunneltaviksi tulevinakin vuosina. Isä Tuukka Rantasen apuna tässä toiminnassa oli mukana teol.yo Jukka Mäntymäki.

6. Kirkkolaulu, ikonimaalaus ja muu kulttuuritoiminta

Kirkkolaulu

Oulun seurakunnassa toimii katedraalikuoro Oulussa. Kuorossa oli syyskuun loppuun saakka, milloin Juhan Matsi jäi eläkkeelle 18 laulajaa. Eläköitymisen jälkeen kuoron kokoonpano hieman supistui, mutta on jatkanut siitä lähtien kuitenkin aktiivisesti. ja se lauloi noin 60 jumalanpalveluksessa viime vuonna. Lisäksi kuoro antoi kolme konserttia, joista yksi Tampereen pyhän Nikolaoksen ja pyhän Aleksanteri Nevskin kirkossa 21.1.2023.

Oulun katedraalikuoro osallistui dir.cant. Juhani Matsin johdolla kansainväliseen ortodoksiseen kuorokilpailuun Hajnowkassa, Puolassa 10.-14.5.2023. Kuoro voitti kaupunkiseurakuntakuorojen sarjan.

Kuoro lauloi kirkkomme autonomian 100-vuotisjuhlan patriarkaalisessa liturgiassa Uspenskin katedraalissa Helsingissä 10.9.2023.

Oulun alueella oli myös muuta kirkkolaulutoimintaa vuoden 2023 loppuun mennessä. Kattaus on monipuolinen:

- *Katedraalikuoro* laulaa pääosin katedraalin jumalanpalveluksissa. Ohjelmisto ja tavoitteet ovat enemmän musiikkia harrastaneille
- *Laululintuset* toimii opetuskuorona, jonka kautta voi kehittää taitojaan ja on mahdollisuus nousta ”seuraavalle tasolle”
- *Kirkkolaulupiirissä* tarjotaan lauluharrastusta kaikille laulutaitoon katsomatta. Se on suunnattu enemmän seniori-ikäisille, koska kokoontuu päiväpiirinä
- *Slaavilaisessa kuorossa* venäjänkielisillä on mahdollisuus osallistua omankielisten palvelusten harjoituksiin
- *Meri-Lapin laulajiin* (toimipaikka Kemi) on saatu muutama uskollinen lauluharrastaja
- Pienten lasten *Musakerho* toimii Oulun perhekerhon yhteydessä. kerhossa musisoidaan eri soitinten ja laululeikkien parissa.

Lisäksi kanttorit osallistuvat ekumeenisen kvartetin toimintaan. Kvartetti laulaa Oulun yliopiston avajais-, joul- ja pääsiäishartauksissa.

Ikonimaalaus

Oulussa kokoontui Oulun seudun ikonimaalarit ry., joka lahjoittaa seurakunnalle laadukkaita ikoneita.

Pyhä Kolminaisuus -mosaiikki-ikoni, sijoitettiin pääsisäänkäynnin yläpuolella alkusyksystä 2023.

Ikonimaalaustoimintaa on myös Meri-Lapissa, Iin seudulla ja Raahessa.

Muu kulttuuritoiminta

Oulussa pidettiin Taiteiden yö 17.8.2023. Katedraalin ovet olivat avoinna klo 12-20, toimitettiin akatistos sekä katedraalikuoro antoi konsertin.

7. Ekumenia ja yhteiskuntasuhteet

Oulussa järjestetään ekumeenisia jumalapalveluksia yhdessä luterilaisten seurakuntien ja katolisen seurakunnan kanssa kahdeksan kertaa vuodessa. Lisäksi seurakunnallamme on jatkuvaa, kuukausittaista yhteydenpitoa laajan alueemme eri luterilaisiin seurakuntiin. Yhteistyö myös tuomiokapitulin kanssa on jatkuvaa.

Yhteiskuntasuhteita vaalittiin monissa eri yhteyksissä, erityisesti Oulun kaupungin, yliopiston ja puolustusvoimien kanssa. Yliopiston lukuvuoden avajaisjumalanpalvelus sekä joulu- ja pääsiäishartaudet ovat ekumeenisia, ja niissä seurakunta on ollut mukana yli kymmenen vuoden ajan.

Kaupungin ja puolustusvoimien järjestämissä tilaisuuksissa ovat piispa ja kirkkoherra vakiovieraina.

8. Hallinto

Seurakunnan hallinnon tehtävänä on turvata seurakunnan ja kirkon perustehtävän toteutuminen. Seurakunnan taloushallintoa hoidetaan yhteistyössä kirkon taloustoimiston kanssa. Seurakunnan päivittäisestä hallinnoinnista vastaa kirkkoherra kanslianhoitajan avustamana.

Oulun seurakunnalla on edustajia Suomen ortodoksisen kirkon keskushallinnossa. Kirkolliskokouksessa kirkkoherra edustaa Oulun hiippakunnan papistoa ja kanttori Juhani Matsi kanttoreita. Nykyinen vaalikausi jatkuu vuoteen 2023. Kirkkoherra on kirkkomme ylintä toimeenpanovaltaa käyttävän kirkollishallituksen kollegion pappisjäsen.

Luottamuselimet

Seurakunnassa ylintä päätäntävaltaa käyttää 13-jäseninen seurakunnanvaltuusto, joka valitsee toimeenpanovallan käyttäjäksi seurakunnanneuvoston. Valtuusto valitsee avukseen lakisääteiset lautakunnat ja neuvosto valitsee tarvittavat toimikunnat.

Seurakunnanvaltuusto kokoontui vuonna 2023 neljä kertaa. Päätöspykälä oli 43.

Kokoonpano vuonna 2023:

Sakari Hukkanen, puheenjohtaja
Juha Suistio, varapuheenjohtaja
Marko Patronen, kirkkoherra, esittelijä
Leena Fofonoff, kolttasaamelaisten edustaja
Susanna Myrskykari
Matti Tikkunen
Ulla Kyllönen
Eeva Pulkkinen
Hanna-Maaria Kiprianoff
Pia Tuukkanen
Meeri Ylinampa
Maija Hakala
Tiina Hynninen-Lahdenperä
Jukka Jokiranta
Seppo Pyy
Santeri Keränen
Anita Valkama

Seurakunnanneuvosto kokoontui vuonna 2023 kuusi kertaa, päätöspykälä 94.

Kokoonpano vuonna 2023:

Marko Patronen, puheenjohtaja
Seija Mäkiaho
Reijo Marjomaa
Terhi Harju
Pia Kiprianoff
Rauno Toivainen, varapuheenjohtaja
Timo Arhippainen, pääkirkon isännöitsijä
Petri Patronen
Kaisa Pahkala, pappien ja kanttorien edustaja (puheoikeus)
Heikki Harvola, kappeliseurakunnan pappi, Kainuu (puheoikeus)
Jaakko Vainio, kappeliseurakunnan pappi, Lappi (puheoikeus)

Kiinteistölautakunnalle kuuluvia asioita hoidettiin paikallisten jäsenten ja neuvoston kesken. Kokoonpano vuonna 2023:

Marko Patronen, puheenjohtaja
Kalervo Karhatsu
Tuula Jokiranta
Kauko Ljetoff
Pekka Myllylä
Heikki Määränen
Päivi Tervonen

Diakoniatoimikunnan toiminta hoidettiin työntekijöiden johdolla, yhdessä vapaaehtoistoimijoiden kanssa.

Nuorisotyötoimikunta toimi niin ikään työntekijöiden johdolla omana toimialatiiminä ja keskittyi leirien ja tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen.

Seurakunnan lähetyspiiri on eri tapahtumien yhteydessä kerännyt huomattavan summan lähetystyön ja kansainvälisen diakonia tukemiseen Filantropia ry:n kautta.

Seurakunnan tilintarkastajina vuonna 2023 toimivat Tilitoimisto A. Karppinen Oy:stä varsinainen tilintarkastaja Kari Salompää ja kirkon edustajana Antti Rovamo. Varatilintarkastajina olivat A. Karppinen Oy:stä Anne Karppinen-Salompää ja kirkon edustajana Osmo Kurola.

9. Viestintä

Viestintä on keskeinen osa seurakunnan ja kirkon toimintaa. Viestinnän tehtävänä on antaa tietoa seurakunnasta ja sen toiminnasta sekä tukea ja vahvistaa ortodoksista uskoa ja seurakuntayhteyttä. Seurakunnan viestinnästä vastaa kirkkoherra, toteutuksesta seurakunnan viestintätiimi: isä Tuukka Rantanen, kanttori Kaisa Pakkala ja isä Heikki Harvola, 1.10.2023 alkaen isä Reijo Marjomaa.

Seurakunnalla on oma YouTube-kanavan jumalanpalvelusten, opetustilaisuuksien ja musiikkituokioiden striimausta varten.

Tiedotus

Keskeiset seurakunnan tiedotuskanavat ovat seurakunnan omat nettisivut (www.psorth.fi), Aamun Koitto -lehti sekä Facebook.

Omien internetsivujen ja Facebook-tilien kautta on helppoa välittää ajankohtaista tietoa seurakunnan jumalanpalveluselämästä ynnä muista tapahtumista sekä eri toimipiirien toiminnasta.

Nettisivut ovat myös oiva kanava ytimekkäälle kirkolliselle opetukselle. Sivujen sisältöä ja ilmeä kehitellään jatkuvasti. Tarkoituksena on pitää sivut selkeinä ja helposti käytettävänä.

Erityistapauksissa seurakunta on ilmoittanut toiminnastaan myös Kalevassa. Lisäksi

kirkollisia ilmoituksia julkaistaan Lounais-Lappi -lehdessä ja tarvittaessa eri paikallislehdissä.

Kirkkoherravirastosta lähetetään onnittelukirjeet 50-vuotiaille ja sitä vanhemmille seurakuntalaisille heidän täyttäessään ns. tasavuotia. Samalla tarjotaan mahdollisuutta papin vierailuun. Onnittelukirje lähetetään myös lapsen syntymän johdosta. Samalla opastetaan lapsen kasteen järjestämisessä. Tervetulokirje lähetetään kaikille seurakuntaan muuttaneille ja liittyneille.

10. Henkilöstö

Seurakunnassa työskenteli kertomusvuonna seuraavat päätoimiset henkilöt:

Oulu: kirkkoherra Marko Patronen, pappi Tuukka Rantanen, kanttorit Juhani Matsi ja Leena Lomu sekä kanslianhoitaja Eeva-Kaarina Parrila. Lisäksi Oulun aluetta avustivat Kokkolasta käsin matkapappi Jaso Pössi ja matkakanttori Karl-Henrik Wahlfors.

Kainuu: kappeliseurakunnan pappi Heikki Harvola (30.9.2023 saakka), pappi Reijo Marjomaa (1.10.2024 alkaen) ja kanttori Kai Tulehmo.

Lappi: kappeliseurakunnan pappi Jaakko Vainio, rovastit Rauno Pietarinen (21.3.2023 saakka) ja Andrei Verikov sekä kanttorit Kaisa Pahkala ja Anneli Pietarinen (16.6.2023 saakka), pastori Heikki Harvola ja kanttori Disa Piispa-Harvola (1.10.2023 alkaen).

Lämmin kiitos ja siunauksen toivotus kaikille seurakuntamme työntekijöille, isännöitsijöille, luottamushenkilöille, uskonnonopettajille ja seurakuntamme eri alueilla toimivilla lukuisille vapaaehtoisille.

Seuraavissa kappaleissa on kappeliseurakuntien pappien tarkemmat kuvaukset kappeliseurakuntien toiminnasta vuonna 2023.

Marko Patronen
kirkkoherra

Liitteet:

- 1) Jumalanpalvelustilastot
- 2) Tilasto ortodoksisesta väestöstä kunnittain
- 3) Tilastotietoja Suomen ortodoksisesta kirkosta 2023

KAINUUN KAPPELISEURAKUNTA 2023

SINISTEN VAAROJEN SEURAKUNTA

Kainuun kappeliseurakunta on osa Pohjois-Suomen seurakuntaa ja toimii yhdeksän kunnan alueella. Kainuuseen aiemmin kuulunut Vaala on myös Kainuun kappeliseurakunnan vastuualuetta. Kainuu ja Vaala ovat olleet väestön kehityksen suhteen tappiollisia useita vuosia ja tämä heijastuu väistämättä myös ortodoksien määrään. Viimeisten viiden vuoden aikana väestökato on kiihtynyt ja keskimäärin kappeliseurakunnan jäsenmäärä on laskenut noin 45 henkilöä vuodessa. Ukrainalaisten osuus seurakuntaelämässä on ollut kahtena vuotena kasvava ja antaa uusia mahdollisuuksia Ukrainan tilanteen selkiinnyttyä.

Kainuun kappeliseurakunnan alueella on kolme kirkkoa ja kolme tsasounaa aktiivisessa jumalanpalveluskäytössä. Paltamon tsasouna on poistettu käytöstä homeisuuden takia ja odottaa purkamista.

SEURAKUNTATYÖ

Jumalanpalvelukset ovat seurakunnallista ydintoimintaa, jonka ympärille kaikki rakentuu. Erityisesti Pyhä liturgia on seurakunnan keskeinen jumalanpalvelus. Pyhä Ehtoollinen on pyritty saattamaan mahdollisimman monen seurakuntalaisen ulottuville. Liturgiapalveluksia on toimitettu vuoden mittaan seurakunnan kaikissa pyhäköissä, sekä Vaalan, Puolangan ja Paltamon ev.lut. seurakuntien tiloissa. Tässä periaatteessa ei ole muutoksia tapahtunut entisiin vuosiin verrattuna. Jumalanpalveluksia voitiin toimittaa suunnitelmien mukaisesti, sillä palveluksia toimitti syyskuulle saakka kaksi pappia.

Kajaanin kirkossa liturgia on toimitettu keskimäärin kolme kertaa kuukaudessa. Vuodenvaihteen ja pääsiäisen seutu ovat aktiivisinta aikaa. Sotkamossa, Kuhmossa ja Suomussalmella liturgia on toimitettu keskimäärin kerran viidessä viikossa. Liturgiapalveluksia toimitettu muutamia myös lauantaisin ja kaikkina kirkollisina juhlapäivinä. Tarkat palvelusten määrät selviävät liitteestä. Iltapalvelukset ovat alkaneet pääsääntöisesti klo 18.00 ja liturgiat klo 10.00.

Väestön ikärakenteen vuoksi hautajaisia on ollut väistämättä enemmän kuin kasteita. Näin on ollut jo yli 20 vuotta. Kasteet on pyritty toimittamaan ensisijaisesti pyhäköissä, mutta kotikasteita halutaan suunnilleen yhtä paljon. Myös kasteliturgian mahdollisuutta on tarjottu kaikille, mutta hyvin harva on halunnut tätä. Kaste

mielletään edelleenkin hautajaisten ja avioliittoon vihkimisen tavoin virheellisesti yksityistilaisuudeksi, vaikka näiden palvelusten teologisessa sisällössä korostuu nimenomaan seurakuntayhteys. Avioliittoon vihkimisiä on ollut edelleenkin hyvin vähän. Hautajaisten suhteen on pyritty aina siihen, että pappi ja kanttori ovat mukana muistotilaisuudessa. Hautauspalvelukset ja niihin liittyvät muistotilaisuudet on pyritty hoitamaan mahdollisimman hyvin, koska niihin sisältyy aina opetuksellinen ja ekumeeninen ulottuvuus.

NUORISO- JA LAPSITYÖ

Kirkkaalla viikolla kaikki Kainuun ja Vaalan koululaiset kokoontuivat yhteiseen liturgiaan Kajaanin kirkkoon. Osallistujia oli yhteensä opettajat mukaan lukien yli 250 henkilöä.

Kristinoppileiri Kainuun nuorille pidettiin Neittävän kylätalolla Vaalassa 26.6. – 2.7.

Pääosin kristinoppileirillä olleista nuorista koostunut ryhmä kävi tapaamassa Hänen Pyhyttään patriarkka Bartolomeosta Helsingissä 8.-10.9. Kokemuksena retki oli nuorille mieliin painuva.

Joulukuussa Suomussalmen ja Paltamon koululaiset vierailivat Kajaanissa ja osallistuivat liturgiaan ja yhteiselle aterialle 21.12. Nuorten palaute tilaisuudesta oli hyvin myönteinen ja jatkossa on tarkoitus jatkaa koululaispalveluksia myös joulun aikaan.

Kainuun koululaiset ja muutamat päiväkodit yli seurakuntarajojen ovat opettajiensa johdolla vierailleet ortodoksipyhäköissä. Heille on esitelty paitsi pyhäkköjä, myös ortodoksisuutta ja seurakunnan toimintaa. Oikean tiedon antaminen lapsille vähentää ennakkoluuloja ortodoksista kirkkoa kohtaan.

Alle kouluikäisten toimintaa ei ole ollut, koska sille ei ole saatu vetäjää, vaikka Kajaanissa on erinomainen kerhotila käytettävissä. Tämä on ollut selkeä puute lapsityössä.

AIKUISTYÖ JA -KERHOT

Kajaanissa toimii aktiivisesti ikonimaalauspiiri ja käsityöpiiri. Ikonimaalareita on ollut 9-10 ja he ovat kokoontuneet joka maanantai seurakuntasalille. Arvokkaan ikonimaalausperinteen säilymisestä ja maalareiden ohjaamisesta on huolehtinut jo vuosikymmeniä Leena Konttinen. Käsipaikkapiirin nimellä toimiva käsityökerho kokoontuu noin kerran kuukaudessa. Käsityöpiiri on keskittynyt kirkkotehtiin ja karjalaisten käsipaikkojen yms. valmistamiseen ohjatusti. Korona-aikana lopetettu

Kajaanin tiistaiseura toimii järjestäytymättömänä ryhmänä järjestäen kirkkokahveja, talkookahveja ja muita seurakunnallisia tapahtumia.

Sotkamon tiistaiseura toimii edelleen ja järjestää aktiivista toimintaa Sotkamon alueella. Toimintamuotoina ovat kirkkokahvien lisäksi perinteiset kokoontumiset kodeissa. Pappi on pyrkinyt olemaan aina kokoontumisissa paikalla.

Kuhmossa toiminta on kirkkokahvien järjestämisestä ja kamarimusiikkijuhlien aikana kirkon esittelyä konserttavieraille. Joka syksy Kuhmon ortodoksinen kirkko on ollut mukana taiteiden yö -tapahtumassa.

SOTILAAT

Kainuun Prikaati ortodoksisen sotilaspapin tehtäviä oman toimen ohella on palkkiotoimisena hoitanut pastori Heikki Harvola. Hänen siirryttyään Ivaloon on pastori Reijo Marjomaa hoitanut em. tehtäviä vapaaehtois pohjalta osana muuta seurakuntatyötä. Kaksi kertaa vuodessa toimitettava ortodoksinen sotilasvala Kajaanin ortodoksisessa kirkossa on aina mieliinpainuva tapahtuma niin sotilaille kuin heidän omaisilleen.

UKRAINALAISET

Kainuussa asui vakituisesti vuoden 2023 lopussa 439 ukrainalaista, joille oli myönnetty kotipaikkaoikeus. Määrä on edellisvuodesta noin kolminkertaistunut. Ukrainalaisista osallistuu seurakunnan jumalanpalveluksiin säännöllisesti noin 15-20 henkilöä. Yksi ukrainalainen lapsi on kastettu kertomusvuoden aikana. Ukrainalaisten, etenkin lasten, kielitaito on kohentunut huomattavasti ja älypuhelinien kääntäjien avulla on tultu hyvin toimeen ja asiat saatu selvitettyä. Jopa katumuksen sakramentteja on toimitettu kääntäjäsovelluksen avulla. Seurakunnan jäsen Martti Hiltunen on toiminut vapaaehtoisena tulkkina ja on ollut aina käytettävissä. Ukrainalaiset odottavat kuumeisesti sodan päättymistä ja kotimaansa tilanteen selkiintymistä.

KIRKKOMUSIIKKI

Kirkkomusiikissa on kanttorin johdolla keskitytty jumalanpalvelusta tukevaan rukoukselliseen kirkkolauluun. Kuorossa lauloi kertomusvuonna ja laulaa edelleen kolme erittäin sitoutunutta miestä kanttorin lisäksi: lukija ja basso Keijo Koskenharju, basso Esa Anttonen ja tenori Martti Ovaska. He ovat kanttorin johdolla harjoitelleet ja laulaneet tuttuja kirkkolauluja myös mieskuoroasetelmasta.

Sotkamon kamarikuoro järjesti Sotkamon kirkossa 29.10. konsertin kuoron perustajajäsenen Juhani Mantsisen muistolle. Kuoron ohjelmisto oli lähes kokonaan ortodoksista kirkkomusiikkia. Tilaisuuteen osallistui noin 50 henkilöä.

PASTORAALINEN TYÖ

Seurakunnan pappi on päivystänyt kappeliseurakunnan kansliassa pääsääntöisesti maanantaisin ja tiistaisin virastoaikana, ja muina aikoina ollut tavoitettavissa puhelimella. Suurin osa sielunhoidollisista keskusteluista sijoittuu virastoajan ulkopuolelle. Oman papin tavoittaa aina puhelimella. Ellei heti ole voitu vastata puhelimeen, on pyritty soittamaan takaisin viimeistään seuraavana päivänä. Hiippakunnallinen päivystävän papin puhelin on parantanut papin tavoitettavuutta. Sairaala-, hoitolaitos- ja kotikäyntien määrä saattohoidossa olevan sairaan luona on lisääntynyt. Syynä saattaa olla korona-aikana aloitettu aktiivinen tiedottaminen tällaisesta mahdollisuudesta. Kuolemaa lähestyvälle ja hänen omaisilleen on osoittautunut tärkeäksi tapaamisen yhteydessä toimitettu katumuksen sakramentti ja Ehtoollinen ennen pyhitetyistä Lahjoista.

DIAKONIAITYÖ

Diakoniatyön ja pastoraalisen työn rajapinta on häilyvä. Yksinäiset vanhukset ja sairaat kaipaavat usein juttuseuran lisäksi myös papin kanssa keskustelua. Painopiste kertomusvuoden diakoniatyössä on ollut ukrainalaisten auttamisessa talousarvion puitteissa. Erityisesti juuri saapuessaan Suomeen ja seurakunnan alueelle, ovat ukrainalaiset sotapakolaiset usein kiireellisen avun tarpeessa. Myös joitakin vähävaraisia seurakunnan jäseniä on satunnaisesti taloudellisesti autettu.

TIEDOTTAMINEN

Seurakunnallista tiedotustoimintaa on harjoitettu entiseen tapaan kolmella tavalla. Ensinnäkin kappeliseurakunta tiedottaa paikallislehdissä (Kainuun Sanomat, Koti-Kajaani, Sotkamo-lehti, Kuhmolainen, Ylä-Kainuu, Väylä ja Tervareitti) jumalanpalveluksista ja muista tapahtumista viikoittain. Tiedotteet ovat olleet tähän saakka ilmaisia. Paikallislehdet tarjoavat mahdollisuuden myös säännöllisiin hartauskirjoituksiin ja kolumneihin.

Toisena ja tärkeimpänä tiedottamisen välineenä on Aamun Koitto, joka ilmestyi viisi kertaa vuodessa. Lehden liite on yhteinen koko hiippakunnan alueella ja siinä näkyvät kaikki hiippakunnan jumalanpalvelukset ja merkittävimmät tapahtumat. Lehteen

tarkoitettut ilmoitukset tulee toimittaa jo noin kuukausi ennen numeron ilmestymistä, joten siihen on mahdotonta laittaa viime hetken ilmoituksia.

Kolmantena tiedottamisen keinona ovat seurakunnan kotisivut internetissä, jonne tapahtumat päivittyvät reaaliajassa. Kotisivut tarjoavat mahdollisuuden myös muunlaiseen tiedottamiseen ja valistustyöhön, joka paperilehdissä kävisi liian kalliiksi. Kotisivuilta löytyy kuvia ja laajempia kirjoituksia. Kotisivut kehittyvät luonnollisesti koko ajan. Kotisivujen lisäksi seurakunnan tapahtumista tiedotetaan seurakunnan omalla Facebook-sivulla, johon virallisten verkkosivujen tavoin tuotetaan myös hyvälaatuista kuva- ja videomateriaalia.

EKUMENIA

Kajaanin ortodoksisen seurakunnan ekumeeniset suhteet ovat erinomaisella pohjalla. Kristittyjen yhteinen rukousviikko tammikuussa on merkittävä ja näkyvä osoitus toimivasta ekumeenisesta yhteistyöstä. Ekumeenisen rukousviikon päätösjumalanpalvelus radioitiin ja oli kuultavissa koko Kainuussa. Ekumeeninen toiminta ei perustu pelkästään ulkoisesti muodollisiin tapahtumiin, vaan se värittää vahvasti jokapäiväistä elämää niin kodeissa kuin niiden ulkopuolella. Tärkeimpänä ekumenian edellytyksenä on ollut kaikkien osapuolten ennakkoluuloton ja positiivinen suhtautuminen yhteistoimintaan. Erityisiä kiistakysymyksiä ei ole Kainuussa ollut.

KAPPELISEURAKUNNAN TYÖNTEKIJÄT

Seurakunnan palveluksessa oli kokoaikaisessa työsuhteessa kaksi työntekijää: pastori Heikki Harvola ja kanttori Kai Tulehmo. Kappeliseurakunnan pappi Heikki Harvola ilmoitti kesäkuussa 2023 hakevansa Ivalon papin toimeen, johon hänet valittiin syyskuussa. Kainuun papin tehtäviä on hoitanut isä Reijo Marjomaa satunnaisesti sijaisuuksia tehden ja kokoaikaisesti 18.9.2023 alkaen. Seurakunnanneuvosto pyysi hiippakunnan piispaa asettamaan Kainuun kappeliseurakunnan papin toimen haettavaksi heti lokakuussa 2023, mutta hakemuksia toimeen ei tullut.

Kainuun kanttorina on toiminut yhtäjaksoisesti vuodesta 2016 Kai Tulehmo.

Osa-aikaisessa työsuhteessa ovat toimineet Kajaanin kirkon kesäopas, Kuhmon kirkon kesäopas, hautausmaan hoitaja ja kristinoppileirin ohjaajat.

KAINUUN PAPISTO

Kappeliseurakunnan kirjoilla oli kertomusvuonna 6 pappia: rovasti Jarmo Hakkarainen, rovasti Pentti Hakkarainen, rovasti Kauko Ivanoff, rovasti Simo Rönty, pastori Heikki Harvola 17.9. saakka ja pastori Reijo Marjomaa. Jumalanpalvelusten toimittamisen ovat hoitaneet isät Heikki Harvola ja Reijo Marjomaa. Rovasti Jarmo Hakkarainen asuu Joensuussa, mutta hänen vakituinen osoite on Kajaanissa.

KAPPELISEURAKUNNAN KESKUS

Kappeliseurakunnan varsinaisena toimintakeskuksena voidaan pitää Kajaanissa sijaitsevaa Kristuksen kirkastumisen kirkkoa ja Pappilaa, jonka yhteydessä on myös seurakuntasali. Toimistotilojen merkitys on pienentynyt viime vuosina huomattavasti ja henkilökohtainen asiointi on vähentynyt. Seurakuntasalissa toimivat aktiivisesti erilaiset kerhot. Seurakuntasali on seurakuntalaisten keskuudessa suosittu paikka järjestää juhlia ja muistotilaisuuksia.

PYHÄKÖT

Kajaanin Kristuksen kirkastumisen kirkko on kappeliseurakunnan pääkirkko. Kirkon valmistumisesta tulee tänä vuonna kuluneeksi 65 vuotta. Kirkon katon maalaus on ollut suunnitelmissa jo useita vuosia ja sen toivoisi pian tulevan tehdyksi. Katon maalauksen irtoaminen ei aiheuta vielä katon vuotamista, mutta on esteettinen haitta. Lähivuosina on syytä tarkastella kirkon sähkölaitteita, sillä kirkon sähkökaapeloinnit ja -järjestelmät ovat pääosin alkueräiset ja 1950 luvun tekniikkaa. Myös kirkon ikkunat ovat 1950 -luvulta. Uudet nykyaikaiset ikkunat säästäisivät lämmityskustannuksissa.

Kajaanin hautausmaan Pyhittäjä Lasari Muromalaisen tsasouna on rakennettu 2012 ja on hyväkuntoinen. Lautakatto on nyt tervauksen tarpeessa, sillä edellisestä tervauksesta on 10 vuotta. Tsasouna on ollut ahkerassa käytössä. Siellä on toimitettu hautauspalveluksia, yksi kaste, muistopalveluksia, ehtoopalveluksia ja liturgia elokuussa tsasounan vihkimisen vuosipäivän aikoihin.

Sotkamon Jumalansynnyttäjän suojeluksen kirkon kellotornin katto vuoti pahasti kesällä 2023. Vuoto saatiin korjattua ja kastuneet sisätilat ovat nyt kuivuneet. Vahingot näyttävät jääneen pieniksi. Sotkamon kirkkoon pari vuotta sitten asennettu ilmalämpöpumppu on vähentänyt sähkön kulutusta ja parantanut sisäilman laatua kirkossa. Kirkon palaminen Rautjärvellä herätti keskustelun mahdollisen varapoistumistien saamisesta Sotkamon kirkkoon. Takaoven rakentaminen olisi rakennusteknisesti helppo ja myös varsin halpa tapa lisätä turvallisuutta.

Kuhmon Karjalan valistajien kirkon ikonostaasissa oleva arvokas Georgios Voittajan ikoni saatiin konservointiin loppuvuodesta. Tätä kirjoitettaessa ikoni on jo palannut Kuhmoon. Kuhmon kirkko on hyväkuntoinen ja siisti. Valaisinlaitteiden osalta on tehtävä sähköä säästävää korjaamista lähivuosina.

Suomussalmen Pyhän Ristin tsasouna on hirsirakenteinen ja hyväkuntoinen. Lautakatto on osittain korjaamisen ja tervauksen tarpeessa. Akuuttia vuotoriskiä ei ole, sillä lautakaton alla on huopa. Ilmanvaihdon lisääminen venttiilejä rakentamalla paransi sisäilman laatua. Kirkon lähistöllä olevia suuria mäntyjä pitää vähentää sillä ne tuottavat katolle paljon neulasia, jotka huonontavat tilannetta pitämällä katon jatkuvasti märkinä. Katon jatkuva puhdistaminen ei ole kannattavaa.

Kuivajärven Pyhän Nikolaoksen tsasouna on vähäisellä käytöllä. Tsasounassa toimitetaan palveluksia pääsääntöisesti vain kesällä. Talvella tsasounan pihaa ei yleensä aurata. Poikkeuksen tekevät hautauspalvelukset. Tsasounan katossa on jonkin verran sammalta, joka pitää poistaa. Ajan mittaan sammal aiheuttaa katon vuotamisen. Muutoin tsasouna on hyväkuntoinen ja siisti.

MUUT RAKENUKSET JA KIIINTEISTÖT

Entinen Kajaanin ortodoksisen seurakunnan virkatalo ja Pappila muutettiin asunto-osakeyhtiöksi vuonna 2014. Seurakunnan omistuksessa on Asunto Oy Kajaanin Pappilan osakkeista noin 95 %.

Asunto-osakeyhtiön hallinnossa seurakunnan edustajina ovat olleet: Sakari Hukkanen, Reijo Marjomaa ja Jyrki Säppi. Asunto-osakeyhtiöllä on jäljellä rakennusaikaista velkaa noin 245.000 euroa. Lainaa lyhennetään 46.000 euroa vuodessa ja on kokonaan maksettu noin 6 vuoden kuluttua.

Kaikki huoneistot ovat vuokralla ja yhdessä osakkeessa on kappeliseurakunnan toimisto ja seurakuntasali keittiöineen. Vuokratuotto Pappilan talosta seurakunnalle on noin 88.000 €, josta nettotuottoa noin puolet.

Seurakunta omistaa lisäksi Sotkamossa osakehuoneiston, joka on vuokrattu. Kuhmossa on seurakunnalla purkukuntoinen omakotitalo omalla tontilla.

HAUTAUSMAAT

Seurakunnalla on Kainuussa kolme hautausmaata: Kajaanissa Kirkkoahonttiellä noin 5 ha, jossa on myös Lasari Muromalaiselle pyhitetty tsasouna. Sotkamossa kirkon

yhteydessä on noin 3000 m² hautausmaa ja Suomussalmen Kuivajärvellä noin 1 ha parin kilometrin päässä tsasounasta.

Lisäksi metsähallituksen ja yksityisten mailla kalmistoja Kuivajärven saarella ja Vartiuksen lapinsärkässä.

METSÄT

Seurakunnan metsät sijaitsevat Kainuussa. Metsiä koskeva päivitetty kirkkojärjestyksen mukainen metsänhoitosuunnitelma valmistui 26.9.2023. Sen mukaan seurakunnan omistuksessa on metsätalousmaata yhteensä 125,3 hehtaaria. Voimakkaista hakkuista 2000-luvulla ja tuulituhoista johtuen metsämaasta noin 40 % on taimikkoa ja noin 30 % nuorta kasvatusmetsää. Lähivuosina 2024-28 metsänhoidon kustannukset pystytään kattamaan kokonaan hoitohakkuista saatavilla myyntituloilla. Koko puuston arvo on noin 180.000 euroa ja arvioitu vuosikasvu noin 8000 euroa.

MUU TALOUS

Kainuun kappeliseurakunnan talousarvio sisältyy Pohjois-Suomen ortodoksisen seurakunnan yhteiseen talousarvioon. Talousarvio on kertomusvuonna toteutunut suunnitellulla tavalla, eikä ylityksiä ole tapahtunut.

LUOTTAMUSHENKILÖT

- Seurakunnan valtuustossa Kainuun kappeliseurakuntaa ovat edustaneet Sakari Hukkanen, Ulla Kyllönen, Susanna Myrskykari, Eeva Pulkkinen ja Matti Tikkunen.
- Seurakunnan neuvostossa ovat Kainuuta edustaneet Reijo Marjomaa ja Seija Mäkiäho.
- Kainuun kappelineuvostoon oli valittuina Ulla Kyllönen, Seija Mäkiäho, Heikki Määränen ja Martti Taurovaara
- Kajaanin Kristuksen kirkastumisen kirkon isännöitsijä Heikki Määränen ja varaisännöitsijät Markku Mustonen ja Jyrki Säppi
- Sotkamon Jumalansynnyttäjän suojeluksen kirkon isännöitsijä Anssi Mäkisalo ja Eeva Pulkkinen
- Kuhmon Karjalan valistajien kirkon isännöitsijä Eeva Pulkkinen
- Kuivajärven Pyhän Nikolaoksen tsasounan isännöitsijä Hannele Niskanen
- Suomussalmen Pyhän Ristin tsasounan isännöitsijä Nina Sivula
- Kajaanin pyhittäjä Lasari Muromalaisen tsasounan isännöitsijä Martti Taurovaara

VÄESTÖKEHITYS KAINUUN KAPPELISEURAKUNNASSA

Kainuun kappeliseurakunnan väestötilasto kunnittain 31.12.2023
sekä muutos tilanteeseen 1.1.2023 vuoden aikana

Hyrynsalmi	9	- 2
Kajaani	759	- 20
Kuhmo	112	- 3
Paltamo	52	- 5
Puolanka	14	+ 1
Ristijärvi	9	+1
Sotkamo	184	- 5
Suomussalmi	73	- 6
Vaala	60	- 3
Läsnä yhteensä 31.12.2023	1272	- 36

Kymmenen vuoden vertailu 2014-2023

	1.1.2014	1.1.2018	31.12.2023	Muutos 10 vuodessa
Hyrynsalmi	11	5	9	- 2
Kajaani	993	903	759	- 234
Kuhmo	153	135	112	- 41
Paltamo	60	58	52	- 8
Puolanka	17	16	14	- 3
Ristijärvi	18	13	9	- 9
Sotkamo	246	224	184	- 62
Suomussalmi	89	77	73	16
Vaala	76	77	60	- 16

YHTEENSÄ MUUTOS 2014-2023 - 391

KATSE TULEVAISUUTEEN

Seurakuntaliitoksen kokemukset kattavat nyt kaksi vuotta. Yleisesti ottaen liitoksen vaikutukset kappeliseurakunnan toimintaan ovat olleet varsin vähäiset varsinkin, jos tarkastelee asiaa seurakuntatyön näkökulmasta. Hallinnon keskittyminen tosin on

lisännyt luottamushenkilöiden ja työntekijöiden kokousmatkoja. Hiippakunnan piispan ja seurakunnan kirkkoherran vierailut ovat aina tervetulleita. Vierailut ovat lisänneet yhteenkuuluvuuden tunnetta ja luottamusta siihen, että myös Kainuun ortodoksien hengellisestä elämästä kannetaan huolta. Yhteisen identiteetin löytämisessä on vielä haasteita.

Kainuuseen on nyt etsitty pitkäaikaista paimenta useaan otteeseen noin 9 vuotta. Sekä rovasti Jyrki Penttosen että pastori Heikki Harvolan toivottiin asettuvan Kainuussa pidemmäksi ajaksi ja molempien poislähtö oli seurakuntalaisille suuren pettymyksen aihe. Seurakuntalaisen ja papin luottamuksellisen suhteen kehittyminen kestää usein vuosia ja senkin vuoksi olisi äärimmäisen tärkeä saada Kainuuseen pidempiaikainen pappi ja sielunpaimen.

Kainuun ortodoksinen kappeliseurakunta on yhdelle työparille maantieteellisesti sopivan muotoinen ja kokoinen työympäristö. Keskuspaikka sijaitsee sopivasti kappeliseurakunnan keskellä, eikä mihinkään ole ylivoimainen matka.

Reijo Marjomaa
Kainuun kappeliseurakunnan pappi

LAPIN KAPPELISEURAKUNTA 2023

JUMALANPALVELUKSET

Rovaniemen pyhän Apostoli Andreaksen kirkon, Nellimin pyhän kolminaisuuden ja pyhittäjä Trifon Petsamolaisen kirkon, Sevettijärven pyhän Trifon Petsamolaisen kirkon, Ivalon pyhän Nikolaoksen kirkon ja Keväjäjärven pyhien Boriksen ja Glebin tsasounan lisäksi jumalanpalveluksia on toimitettu eri puolilla seurakuntaa luterilaisissa kirkoissa ja seurakuntataloissa, muun muassa Inarissa, Kittilässä, Enontekiöllä, Kemijärvellä ja Utsjoella sekä yksityisomistuksessa olevassa pyhittäjä Johannes Valamolaisen tsasounassa Sevettijärvellä

Erityisiä jumalanpalveluksia on pyydettyessä toimitettu seurakuntalaisten merkkipäivinä kodeissa ja toisinaan pyynnöstä esimerkiksi kouluissa ja päiväkodeissa. Papisto ja kanttorit ovat toimittaneet myös seurakuntalaisten kasteet, avioliittoon vihkimiset ja hautaustoimitukset.

Sairaanripityksiä on toimitettu tarvittaessa seurakunnan eri alueilla ja hoitolaitoksissa. Ivalossa Männikön palvelukodissa ja Koivikon palvelutalossa on järjestetty säännöllisesti jumalanpalveluksia ortodoksien runsaan määrän takia. Rukouspalveluksia on toimitettu sekä kirkoissa että kodeissa merkkipäivien yhteydessä.

TIEDOTUSTOIMINTA

Kappeliseurakunnan toiminnasta on tiedotettu Aamun-koitto -lehtden lisäksi monipuolisesti seurakunnan viestintäkanavien kautta. Sosiaalisen median (Facebook ja Instagram) käyttöä on pitkäjänteisesti kehitetty. Seurakunnan internet-sivuja käytetään kaiken ns. virallisen viestinnän kanavana. Kappeliseurakunnan sosiaalisen median kanavia seurataan aktiivisesti ja niillä on seuraajia huomattavasti enemmän kuin jäseniä omalla alueella. Esimerkiksi kappeliseurakunnan Facebook-tiliä seuraa yli 2300 henkilöä, mikä on Suomen ortodoksisista seurakunnista Helsingin seurakunnan jälkeen suurin määrä. Facebookissa on monipuolisen tiedotuksen lisäksi tarjolla opetusta, josta on talkootyönä vastannut rovasti Rauno Pietarinen. Isä Rauno kirjoittaa säännöllisesti myös kappeliseurakunnan papin-palsta -sivulle.

Toiminnasta on tiedotettu myös Inarilainen-lehdessä, muissa paikallislehdissä sekä seurakunnan ilmoitustauluilla. Alueellisista jumalanpalveluksista sekä yksittäisistä tapahtumista on tiedotettu seurakuntalaisia myös henkilökohtaisilla kirjeillä ja puhelinsoitoilla.

DIAKONIA JA LÄHETYSTYÖ

Diakoniatyön määrä on viime vuosina kasvanut merkittävästi. Maksuton diakoniailtapala tarjotaan perjantaisin Petsamo-salilla Rovaniemellä. Iltapalalle osallistuu viikottain 10-25 henkilöä. Tämän lisäksi elintarvikeapua on jaettu sitä pyytäneille täsmälahjoituksina. Rovaniemen alueen ruoka-aputoimijoiden kanssa tehdään yhteistyötä ihmisten auttamiseksi.

Seurakunta on aktiivisesti osallistunut kirkon lähetystyöhön yhteistyössä Filantropia ry:n kanssa.

Ihmisiä kannustettiin osallistumaan erilaisiin toimintoihin, mm diakoniailtapalalle, kirkkokahveille ja useisiin toimintapiireihin ortodoksisuuden, kirkkomusiikin ja kädentaitojen parissa.

Kirkon ukrainalaisten parissa tehtävän työn pappi isä Aleksander Zanemonets vieraili Lapin alueella kaksi kertaa. Tällöin palvelukset toimitettiin suomen, kirkkoslaavin ja ukrainan kielillä.

SEURAKUNTAPIIRIT

Seurakuntapiirit toimivat kohtuullisen hyvin Kittilässä, Kemijärvellä, Ivalossa, Inarissa, Nellimissä, Sevettijärvellä ja Utsjoella.

Kaikki piirit ovat vahvasti yhteydessä omaan seurakuntaan ja toisiinsa. Niillä on paikallinen yhdyshenkilö, joka on koollekutsuja ja joka pitää yhteyttä nimikkotyöntekijään seurakunnassa.

Kerran kuukaudessa järjestettävään kokoontumiseen kuuluu etäyhteydellä osallistuttavat ehtoopalvelus, hengellinen opetus ja Filantropian osuus sekä paikallisesti toteutettava oma ohjelma kahvin/teen lomassa. Malli toimii laajalla alueella ja se tavoittaa monia ihmisiä, vaikka työntekijöitä on vähän. Tarpeetonta matkustamista vältetään. Piirit ovat selkeästi seurakunnan toimintaa ja niillä on selkeä päämäärä: kasvu kirkon täyteen jäsenyyteen. Filantropian mukanaolo on tärkeää, koska ehyt kristillinen palvelu on aina kansainvälistä ja paikallista.

NUORISO- JA LAPSITYÖ

Lasten kerho kokoontui Rovaniemellä viikottain kouluvuoden aikana. Erityistä ohjelmaa lapsille järjestettiin liturgian jälkeen kolme kertaa vuoden aikana.

Kristinoppileiri järjestettiin Sevettijärvellä kesäkuussa.

Lapin alueen nuoria ja lapsia vanhempineen osallistui kirkon autonomian 100-vuotisjuhlaan Helsingissä syyskuussa.

MUU SEURAKUNNALLINEN TOIMINTA

Vapaaehtoistyö on ollut aktiivista, joskin vapaaehtoisten joukko on suhteellisen pieni. Vapaaehtoiset tekevät työtä muun muassa diakoniailltapalan ja kirkkokahvien järjestämisessä sekä kirkkorakennusten ja piha-alueiden siistimisessä ja huoltamisessa. Rovaniemellä kokoonnutaan lähes poikkeuksetta jokaisen liturgian jälkeen kirkkokahveille Petsamo-salille. Jumalanpalvelusten jälkeen kirkkokahveja järjestetään säännöllisesti myös Inarin alueen kirkoissa sekä Kemijärvellä.

TYÖNTEKIJÖIDEN MUUT TEHTÄVÄT

Kanttori Kaisa Pakkala Kanttori toimii Oulun hiippakunnan varsinaisena luottamusmiehenä ja hiippakunnan kanttorien valitsemana kirkolliskokousedustajana. Kappeliseurakunnan pappi Jaakko Vainio toimii hiippakunnan papiston toisena kirkolliskokousedustajana, sotilaspappina Lapin rajavartiostossa ja ortodoksisen kirkon nimeämänä edustajana Saamelaisten totuus- ja sovintokomission parlamentaarisessa seurantaryhmässä sekä jäsenenä kolttakulttuurisäätiön hallituksessa. Isä Jaakko on myös ortodoksisten pappien liiton puheenjohtaja.

Jaakko Vainio
Lapin kappeliseurakunnan pappi

JUMALANPALVELUS	OULU	KEMI	TORNIO	RAAHE	MUHOS	VIHANTI	JOKI	SAMO	MUUALLA	YHT.
Ehtoopalveluksia	52	11								63
suuria ehtoopalveluksia	4	1	2							7
suuria ehtoonjälkeisiä palveluksia										0
aamupalveluksia	24	2								26
vigilia	42	2	1	1		1				47
liturgia	76	20	14	13	7	11	5	4		150
ehtoolisella käyntejä	3943	330	412	193	121	305	80	55		5439
kasteliturgioita	1	1	1							3
EPL	6	1	1	1	1	2				12
hetkipalveluksia	1	3			1					5
nimenanto 8.päivänä	4	1	1							6
kirkottaminen	3									3
kaste ja mirhavoitelu	4		1			3				8
kirkkoonliittäminen	25		2							27
sairaana ripityksiä	33	8			10					51
katumuksen sakramentteja	150	38	54							242
avioliiton sakramentteja	2	1								3
sairaanoittelun sakramentteja	2	1								3
kodin ym. tilan pyhityksiä	16	2	1							19
ikoninpyhityksiä	77	22	9							108
pieniä vedenpyhityksiä	3	2	1	1	1	1	1			10
suuria vedenpyhityksiä	1									1
akatistoksia	4	10				1				15
rukouspalveluksia	4	10	16		3	1				34
parastasiksia	1									1
panihida	41	2	2							45
hautauspalveluksia	18	5	2	2	4	1	1			33
tiistaiseuroja tai vastaavia	16	7		6		4		2		35
kerhot ja luennot	11									11
katumuskanoni	5	1		1		1				8

2023

PALVELUS/TAPAHTUMA	Kaj	Sot	Kuh	Suo	Kui	Pal	Vaa	Muu	Yhteensä	Osallistujia n.
Liturgia	33	11	11	11	1		2	1	71	2560
EPL-liturgia	2	1	1	1		1			6	70
Ehtoollisella käyntejä	1282	97	115	185	25	3	8	5	1720	
Vigilia	12	10	1	1					24	190
Ehtoopalvelus	18	1	1	1	1				22	220
Aamupalvelus	5								5	60
Katumuskanoni	3	1	1	1					6	30
Vedenpyhitys	3	1	1	2	1	1		1	10	200
Kasteliturgia	1			1					2	
Kaste	10	2	2			2	2		18	
Hautauspalvelus	17	5	3	1	1	3	1		31	
Uurnan lasku ja litania	5	3		2					10	
Muistopalvelus/litania	31	3	3	3	3	1	2		46	
Avioliittoon vihkiminen		1	1						2	
Yleinen sairaanvoitelu	2								2	30
Kiitosrukouspalvelus	7	2	1	1					11	
Rukouspalvelus	16	3		1					20	
Ikonin pyhitys	26	2	4	3				5	40	
Kodin pyhitys	5	2		1					8	
Sairaan Ehtoollinen	18	3	8	2		2			33	
Katumuksen mysteerio	29	3	5	5	15			2	59	
Akatistos	2	2							4	
Tiistaiseuran tilaisuus	2	5							7	80
Ekumeeninen tilaisuus	6	2							8	85

